

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze

Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Cruțați poporul..

Sibiu, 17 August n.

Aceasta e dorința și porunca Maiestății Sale, Impăratului și Regelui Carol, cuprinsă în ordinul preînalt, adresat comandantului suprem al armatei, cu privire la purtarea autorităților militare față de nenorocita populațiune din Galiția și Bucovina, eliberată acum din jug rusesc: **Cruțați poporul!** E frumos acest ordin și e plin de balsam vindecător pentru inimi îndurerate, de cari vor fi destule în Galiția și în Bucovina, precum sunt și pe alte locuri. Să-l cetim încă odată. Sună astfel:

«Maiestatea Sa imperială și regală a ordonat preagrațios, ca pe teritoriile recucerite ale Galiției și Bucovinei, să nu se săvârșască executări pe baza dreptului de război fără ascultare judecătorească și fără sentință, și ca **poporul și de altcum să fie cruțat de volnicii ilegale și față de el să se procedeze cu bunăvoință.** La ordin preînalt, în viitor sentințele de moarte aduse în tabără, au să fie înaintate comandamentului suprem al armatei spre aprobare».

Și s'a dat acest ordin preînalt în 30 Iulie, când Maiestatea Sa călătoria prin Galiția recucerită dela ruși. Câtă mizerie va fi văzut Maiestatea Sa pe unde a umblat, și despre câtă nedreptate i se va fi vorbit și va fi auzit, ca să se vadă îndemnat să dea acest ordin înfrânător de patimi omenesti!

E scurt ordinul, e ordin militar, compus din puține cuvinte; dar cuvintele din el sunt pe cât de categorice și imperative, pe atât de calde și pline de grație. Părintele cel bun și milostiv își ridică glasul în favorul fiilor săi, dintre cari unii poate că au greșit, dar pentru greșala lor, săvârșită între împrejurări extraordinare, nu trebuie să fie pedepsiți cu prea mare asprime, ci trebuie să fie tratați **cu cruțare și cu bunăvoință.** Au greșit, dar nu din vina lor, ci din vina împrejurărilor grele. Nu sunt păcătoși, nu sunt criminali, ci niște nenorociți, trecuți prin multe și neînchipuite năcazuri!

Ordinul e adresat comandantului suprem al armatei austro-ungare și privește populațiunea din Galiția și Bucovina; dar indirect privește și pe alții și sună la adresa tuturor celor ce stau în atingere cu poporul de pretutindenea, începând dela ministru, până la notarul și primarul satului, pentru că tuturor acestora le spune Maiestatea Sa: **Cruțați poporul**, nu-l șicanați, nu-l trageți la răspundere pentru fapte pe cari el nu de bunăvoie le-a săvârșit, ci în urma împrejurărilor în cari a ajuns. Tuturora le spune înțeleptul și preagrațiosul cuvânt regesc, să nu supere poporul cu acte de volnicie și de ilegalitate, să nu-l persecute, pentru că destul de persecutat de soarte a fost el, când a trecut

prin mizeriile și năcazurile cele multe, din cari a scăpat acum. A făcut cineva ceva ce nu trebuia să facă? N'a săvârșit fapta din lipsă de patriotism, din tradare de patrie, ci sub presiunea greutății momentului, care nu l-a lăsat să procedeze altcum.

Așa s'a întâmplat în Galiția, așa s'a întâmplat în Bucovina, nefericita țară care în trei rânduri a ajuns, ca dușmanii să-i fie stăpânitori și poruncitori, dar așa s'a întâmplat și la noi, în Ardeal, în părțile de țară invadate de dușman. Trecut-am și noi prin spaime și prin torturi sufletești, ca și galițienii și bucovinenii, și ne cade bine și nouă cuvântul regesc: **Cruțați poporul**, pentru că e mare trebuință de cruțare și de bunăvoință față de popor și în Ardeal, ca în Galiția și Bucovina. Și suntem mulțumitori colegilor dela ziarul «Világ» din Budapesta, că în comentarul frumos pe care-l fac ordinului regesc din întrebare, se gândesc și la noi și scriu astfel:

«...Așa a fost apoi și în Ardeal. Noi am plecat, românii au venit, apoi iar am venit noi, am venit cu națuie, fără a ne opri, și în dosul armatei învingătoare. Dar o întrebare scurtă și **superfluă** de tot se auzia pretutindenea: «**Au fost pe aici de aceia, cari au strigat, să trăească România mare?**» Fost, cum să nu fi fost. Firește, că au fost; dar **nu românii le-au spus aceasta românilor, ci oamenii înspăimântați le-au spus celor înarmați, dela cari atârna viața lor. Așa au strigat toți, cari voeau să trăească!** Ordinul din Iulie al regelui se amestecă acum și în știririle acestea superflue și în luarea de procese verbale mai dure-roase decât însași invasiunea armatei dușmane. Ordinul regelui proclamă bunăvoința și cruțarea. Dispune, ca pe cei eliberați să nu-i întrebe nime, că ce au strigat, cui au servit, ci aceea, **că suferit-au mult?** Celce numai odată a văzut sate stând în flacări, pe estindere de mile pătrate, femei și copii fugind în cete și sbierând, pe cine numai odată l-a întâlnit înaintea porții femeia galițiană, gata de toate, cu haina deranjată, cu frica morții pe buze, — acela nu va zice nici odată, **că e trădător runcanul, românul, plebea slavă**, ci va saluta cu cuvântul regelui: **Oameni buni, pace vouă!**»

Au înțeles bine și corect colegii dela «Világ» intențiunile bunului și înțeleptului nostru Monarh, când dau estindere dispozițiilor cuprinse în preagrațiosul său ordin și asupra părților din Ardeal, cari au fost invadate de trupe dușmane, și unde încă se află oameni năcăjiți, vrednici de o tratare mai binevoitoare decât aceea, de care au fost și sunt împărtașiți. Le vor înțelege însă și aceia, pe cari îi privește? Să sperăm că da, în care caz apoi nemulțumirile vor fi mai puține și mai mici decât în trecutul apropiat și în Ardeal, precum au să dispară ele de tot în Galiția și în Bucovina, din grația Monarhului.

Monarhul în Budapesta. Cetim în ziarul *Pesti Hirlap*, că Maiestatea Sa, Impăratul și Regele nostru Carol, va sosi în una din zilele apropiate la Budapesta, având dorința se fie de față la serbările, cari se vor aranja în capitala țării noastre Luni în 20 August, când e ziua primului rege ungar, Stefan cel Sfânt, care de astădată va fi prăsnuită cu o splendoare și mai mare decât în trecut. Cu prilejul petrecerii Maiestății Sale în Budapesta se va face apoi și întregirea guvernului ungar, astfel, că ministrul de justiție, Dr. Vázsonyi Vilmos, va trece la ministeriul fără portofoliu al dreptului electoral, iar în locul său va fi numit ministru de justiție Dr. Carol Grecsák, secretarul de stat din acest ministeriu; contele Battyányi Tivadar trece la ministeriul fără portofoliu al afacerilor îngrijirii publice, luându-i locul, ca ministru pe lângă Maiestatea Sa, contele Zichy Aladár, în locul căruia va fi numit ministru al Croației și Slavoniei Dr. Carol Unkelhäuser, iar în fine ministru fără portofoliu pentru pregătirile trecerii din starea de război la starea de pace, va fi numit Földes Béla, profesor universitar. Noii miniștri vor depune jurământul de fidelitate în mâinile Monarhului Luni la amiază, în palatul regal din Buda.

Dieta croată. Luni în 13 August dieta croată a votat și în a treia cetire **budgetul provizoriu**, și a fost aprobat până la 18 Septemvrie, la propunerea bănuului Anton M'hailovici, care a accentuat în vorbirea rostită cu acest prilej, că prin votarea prelungirii învoiei financiare cu Ungaria și a budgetului provizoriu, dieta croată a rezolvat cele mai importante necesități de stat, și acum guvernul are trebuință de o pauză oarecare în desbaterile parlamentare, pentru a putea pregăti pentru proxima întrunire a dietei proiectul de lege despre **dreptul electoral universal**. La propunerea presidentului dietei decide, că în cazul dacă proiectul de lege despre votul universal va fi mai curând gata, dieta se fie convocată la ședințe și înainte de 18 Septemvrie.

Serisoarea de rămas bun a contelei Tisza. Fostul ministru președinte, contele Stefan Tisza, plecând la front, adresează o scrisoare deschisă persoanelor, care l-au salutat cu ocazia înrolării sale. «Voiesc, — scrie contele Tisza, — să-mi fac și datoria pe câmpul de război acum, când îndatoririle oficiale nu mă mai opresc. Nu știu dacă procedez bine; dar știu că nu pot face alt fel. Asigur pe toți soții mei de principii, îngrijiți de soartea statului, că partidul muncii este condus și mai departe de mâini probate, ce lucrează în înțelegere cu mine. Când luptele din parlament își vor lua începutul, îmi voi face și acolo datoria».

Dela o instalare. În 11 August s'a făcut instalarea noului comite suprem al comitatului Târnava-mare, a contelui Emil Petrichevich-Horváth. În vorbirea sa de instalare, noul comite suprem a spus între altele, că programul guvernului pe care-l reprezintă e crearea dreptului electoral. Sașii din Ardeal, cari trăesc de secole la universitatea săsască din Ardeal în cea mai curată comunitate democratică, nu au motiv să fie îngrijorați pentru democratizarea vieții de stat. În chestia de naționalitate poate să spună, după cea mai firmă convingere a sa, că Ungaria numai așa poate să devină fericită și națiunea maghiară mare, dacă va succeda, ca să fie **delațurate fectările, cari au existat în cursul istoriei între naționalități și maghiarime.** A promis apoi comitele suprem, că va căuta să se dea populațiunei o administrație bună și a recomandat funcționarilor împlinirea agendelor lor oficiale cu cea mai mare conștiințiozitate.

Pedagogiile române și ordinul ministerial.

Contele Albert Apponyi, ministrul de culte și instrucțiune publică, a dispus, ca institutele de pedagogie românești gr. or. și gr. cat. din țara noastră să nu-și înceapă prelegerile în Septemvrie a. c. până la o nouă dispoziție ministerială. În fața acestei măsuri, nedrepte cu desăvârșire, iată ce scrie însuși ziarul *Budapesti Hirlap* din 11 August, sub titlul: Apponyi a oprit deschiderea institutelor pedagogice române:

«Aflăm, că ministrul cultelor, contele Albert Apponyi, a luat o hotărâre, care de bună seama va produce senzațiune. Apponyi, despre care s'a scris îndată ce și-a ocupat scaunul de ministru, că va schimba ordonanța de limbă în școlile primare, a oprit deschiderea institutelor pedagogice românești cu începutul lui Septemvrie a. c. și a condiționat deschiderea de mai târziu dela învoirea specială a guvernului»...

«Hotărârea aceasta, — zice numitul ziar, — este de sigur **foarte aspră și va provoca un mare ecou**, dar nu ne îndoiim, că este o măsură necesară (?), justă (?) și îndreptățită (?); de oarece presupunem, că guvernul are la îndemână astfel de date, care l-au silit (?) să iee o asemenea dispoziție neapărată... Ori cum va fi lucrul, am dori ca guvernul să publice **motivația de oprire.** Iar publicarea aceasta să se facă înainte de ce românimea, atinsă la un punct foarte simțitor, va alarma cu plânsoarea sa opinia publică a dușmanilor noștri»...

Ziarul «Világ» apoi, care are o atitudine cam binevoitoare față de naționalitățile nemaghiare din patrie și în special față de noi, românii, după maghiarii poporul cel mai numărös în statul ungar, scrie tot în chestia aceasta și în numărul din 11 August următoarele:

«Efectul și gravitatea acestor două dispozițiuni ale ministrului de culte (luate față de Sibiu și față de Blaj) e extraordinar de mare. Contele Apponyi a anunțat încă în prima vorbire dietală, pe care a rostit-o ca ministru de instrucție publică, cumcă vrea se întărească bisericele române, greco-orientale și greco-catolice, cu ajutorul statului, în conțelegere cu conducătorii acestor biserici, în aceea, ca credincioșii lor să fie apărați în contra eventualelor influențe din străinătate. A anunțat mai departe și aceea, că va pune sub supraveghiere mai strictă de stat pregătirea preoților și învățătorilor români greco-catolici și greco-orientali. Așa se vede, că aceste ordinațiuni ministeriale sunt primii pași pe terenul realizării acestui program. Cumcă politica școlară, pregătirea învățătorilor, tocmai în legătură cu chestia de naționalitate, are lipsă de revisuire, de reformare, e lucru neîndoișos. E mai mult decât îndoios însă, că calea aleasă de Apponyi ar fi cea mai corectă, cea mai ducătoare la scop. Războiul a dovedit, da, că politica de până acuma a fost necorectă și chiar înainte de război s'a dovedit, că politica națională a lui Apponyi, pe care a urmat-o în chestia școlară pe vremea când era ministru al coaliției, a dat faliment. Avem tot motivul a presupune, că și politica de acuma a lui Apponyi va duce la asemenea rezultate. Direcția politice de instrucție publică a statului ungar, în raport cu chestia de naționalitate, e împede precisată: **școală bună, învățători buni trebuie să se dea fiecărui cetățean de stat ungar.** Instrucția poporului e misiune de stat, asemenea și pregătirea învățătorilor, și dispozițiile lui Apponyi arată mai luminos, că școala de stat e forma singură posibilă a politice maghiare de instrucție populară. În cadrele școlare de stat apoi trebuie să se țină cont de aceea, că Deák, Eötvös, ba și Kossuth Lajos, au declarat, că promovarea culturai cetățenilor de stat de

limbă nemaghiară e totodată promovarea culturii maghiare. Inchiderea pedagogilor e numai un negativ, și în efectele sale nu tocmai cel mai norocos negativ. După acestea suntem curioși să vedem creațiunile pozitive».

Ca rectificare spune un comunicat oficios, că pedagogii români nu sunt închise, ci li s'a amânat numai deschiderea, până la luarea dispozițiilor pe cari ministrul le află de necesare, cu privire la supraveghiere.

Tot în chestia aceasta publică ziarul «Az Est» din 15 August declarațiunile Preasfințitului Sale, Episcopului Ioan I. Papp al Aradului, cari sună astfel:

«Mitropolitul Vasile Mangra a convocat ședința consistorială pe 3 Septembrie, pentru a să iee în desbatere actul ministrului de culte și instrucțiune publică. M'a surprins și pe mine ordonanța ministerială, pentru că conducătorii și puterile didactice dela pedagogia din Arad, de-când există institutul, au căutat să-și vadă numai de chemarea lor și activitatea lor a fost scutită de orice politizare. Guvernul și de altcun a controlat prin esmișii săi neconvenit activitatea institutelor și mersul instrucției. N'a fost nici un cas, ca vreodată să se fi ridicat dificultăți din punct de vedere patriotic din partea oamenilor de încredere ai guvernului în contra institutului din Arad, ori în contra celorlalte. Nu pot să dau altă explicație ordinațiunii guvernului, decât că ea e rezultatul vreunei denunțări rău voitoare. Amintesc în fine, că în contra elevilor eșiți din institut nu s'au ridicat nici odată excepții din punct de vedere patriotic».

REVISTĂ POLITICĂ.

Anglia. Reprezentantul socialiștilor în cabinetul lui Lloyd George, Henderson, a demisionat din ministeriu. Retragerea sa este o urmare a hotărârii aduse de conferența muncitorilor din Londra, unde s'a primit propunerea de a se trimite delegați la conferența din 9 Septembrie a. c. dela Stockholm. În cazul când Lloyd George, care aduce grave învinuiri lui Henderson, totuși se va opune și plece în Suedia, atunci criza în cabinetul său va izbucni pe față. Apariții de aceeași natură se vestesc din Franța și din Italia.

*

Franța. Din Paris primește Berner Tagblatt știrea, că președintele republicii franceze, Poincaré, a comunicat prim-ministrului Ribot intențiunea de a demisiona din fruntea statului. Prim-ministrul Ribot, după o consfătuire cu colegii săi, s'a rugat de preșident să-și amâne hotărârea până la întrunirea camerei.

În timpul din urmă atât senatul, cât și camera făcuseră o crâncenă opoziție lui Poincaré. Iar planurile sale

de anectări, desvelite în fața lumii prin cuvântarea cancelarului german Michaelis, au contribuit de sigur și mai mult la intențiunea de a și părăsi postul, din care a izbutit să răspândească atâta jale și nenorocire asupra poeziei din toată lumea.

Viitorii candidați la prezidenția republicii sunt: Deschanel, președintele camerei; bătrânul Ribot, prim-ministrul; Painlevé, ministrul de război; se vorbește și de Clemenceau, ca om al naționaliștilor șovinști, chemat să înlăture catastrofa, ce așteaptă Franța pe urma politicii lui Poincaré.

*

România. Un articol apărut în N. Züricher Zeitung, despre aparițiile politice ale războiului în România, conține următoarele:

Retragerea membrilor conservatori și democrați din cabinetul național român este un moment politic de prima importanță. Motivul de căpetenie al desbinării este reforma agrară. Dar mai sunt și alte felurite cauze, care au silit pe cei conștienți de responsabilitatea lor să se retragă.

Stările actuale, în părțile neocupate ale României, devin pe zi ce merge mai insuportabile. Alimentarea, igiena, comunicația se află într-o situație deplorabilă de necrezut, care dovedește, că România a ajuns la marginea prăpastiei. Pedepsele draconice militare ar fi chemate să restabilească ordinea; rezultatele obținute nu stau însă în raport cu forțele risipite. Persoanele mai înstărite își pot permite luxul de a pleca în străinătate și a scăpa de mizeria înfiorătoare a nenorocitei țări.

În astfel de împrejurări nu este lucru simplu a cârmui corabia statului român.

*

Rusia. După comunicate engleze, noua cauză a lui Kerenski este cu mult mai tare, decât se credea în împrejurările de astăzi ale Rusiei. Lucrarea prim ministrului este uriașă: el are de a face cu o armată nedisciplinată, are să rezolve chestiunea agrară și să înlăture criza financiară și economică a țării. Kerenski este de altfel înzestrat din partea guvernului cu o putere așa zicând dictatorială. Situația este foarte serioasă, însă nu desperată. Dacă prim-ministrul Rusiei va fi sprijinit de toate partidele, va izbuti să salveze statul. Iar dacă încercarea nu va reuși, democrația rusească va suferi o înfrângere, din care nu se va mai ridica.

Din Arad.

Comitele suprem Barabás și chestia română.

Orașul liber regesc și cu drept municipal Arad are comite suprem separat, pe Barabás Béla. Cu ocaziunea instalării sale în scaunul de comite suprem, întâmplată săptămâna trecută, domnul Barabás Béla a rostit o vorbire mai lungă, în care a atins și chestia de naționalitate, spunând, (în traducerea «Drapelului»), următoarele la adresa românilor:

«Imi consider de datorință a vorbi scurt despre o chestie delicată, evitată de toți: despre chestia de naționalități. S'ar putea poate zice, că la Arad nu este chestie de naționalități, numai în comitat. Eu întorc lucrul și zic, că în comitat nu este chestie de naționalități, pentru că greșește acela, care confundă chestia de naționalități cu cugetarea poporului român. Poporul român este un popor muncitor, foarte treaz și stăruitor, care nu are poftă, dorințe și agitații naționaliste, pentru că vede și știe, că are parte de tratament egal cu oamenii de altă naționalitate și religie. Cuibul chestiei de naționalități este aici, la Arad, și tocmai pentru aceea adresez cuvintele mele exclusiv și numai către Români, pentru că și acum se pot observa astfel de războaie, cari nu au nici un înțeles.

Astăzi n'are nimeni dreptul a vorbi în numele partidului național român, pentru că o parte a partidului național român a trecut încă înainte de război în România și a tradat acolo națiunea, cealaltă parte iarăși a primit aci cu urale de bucurie pe dușman. Acea parte mică, care a rămas aici, nu are nici un drept a vorbi în numele partidului național român vechiu. Domnii mei, eu cunosc numai cetățeni maghiari, cari vorbesc ungurește, nemțește, sârbește, sau românește, a căror datorie în aceste zile de furtuni sângeroase este, a ținea la oaltă cu toții, cari își iubesc și tem într'adevăr patria.

Rugarea mea respectuoasă către aceia, cari încă tot nu voesc să-și încapă în piele, este: să părăsească lupta sterilă și eu sunt cel dintâi, care le întind mâna de prețin, asigurându-i, că în virtutea egalității, a adevăratului patriotism, își vor găsi aici la tot cazul patria, vatra pacinică și siguranța viitorului».

La vorbirea aceasta de instalare a comitelui suprem al orașului Arad, Barabás Béla, face ziarul budapestan «Világ» următoarele reflexiuni:

«Numai cu greu a ajuns Barabás Béla să fie comite suprem în Arad, și numai decât, în vorbirea sa de instalare, a dovedit, că era mai bine, dacă nu ajungea să fie comite suprem. Noul comite suprem al Aradului, care e unul dintre politicienii curuțești de calibru vechiu, și a cutreerat țara cu gliile din Arad, (de pe mormântul martirilor dela 1849), povestind despre aceea, că la executări musica militară cântă imnul împărătesc (Gott erhalte) și care a interpelat, că de ce e fotografat Regele în uniformă militară, — a spus naționalităților buchile. Dacă astfel vorbește despre iredentă, cu foc, cum a vorbit, e de înțeles și am putea să aprobăm. Dacă s'a expectorat în contra fugariilor, în contra trădătorilor, e în regulă lucrul. Dar el a voit să generalizeze, și generalizarea nu e corectă, nu e justă. Partidul național român, ale cărui năzuințe nu le aprobăm, la

care condamnă agitațiile șoviniste, n'a fugit pe jumătate în România și cealaltă jumătate n'a primit cu strigăte de bucurie armata română. A fost și a treia jumătate, care a făcut declarație de fidelitate în parlament, care la Doberdo, Ivangorod, Baranovici a luptat umăr la umăr cu soldații maghiari și a muncit cu credință și acasă. Pentru această parte, care e a treia, și care formează majoritatea covârșitoare, e deci de netolerat, ca cineva din scaunul de comite suprem să vorbească în chestia de naționalitate astfel, cum a vorbit Barabás Béla. Politica naționalistă a guvernului e a democrației, a păcii, a înțelegerii. Politica aceasta pretinde credință, dar vrea să dea drepturi, bunăstare, școală bună, administrație bună. Politica aceasta o mătură și contele Mihail Károlyi, care e șeful de partid al lui Barabás Béla și căruia Barabás Béla poate să-i mulțumească, că a putut să vorbească din scaunul de comite suprem al orașului Arad. Astfel de dicții sunt astăzi în dobitoare de păgubitoare. Celce agită astăzi în contra păcii, înțelegerii cu naționalitățile, periclitează cele mai mari interese naționale maghiare. Asta trebuie să o învețe Barabás Béla, precum și ceilalți comiți supremi, toți».

Leția e bună; dar tare ne temem, că va fi mazăre pe părete pentru ultrașovinistul Barabás Béla și pentru cei de o pănură cu el!

Școalele comerciale sup. din Brașov.

Aviz pentru anul viitor.

Anul școlar 1917/1918 se va începe la 1-a Septembrie v. 1917. Înscrierile se fac la direcțiune în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie v. 1917.

Pentru a împedeca o aglomerare prea mare de elevi în clasa I-a comercială și a se putea face o selecțiune mai bună a lor, conferența a adus următoarea hotărâre:

1. Prenotațiile pentru înscriere în clasa I. comercială să se facă în fiecare an prin cerere în scris până la 15 August st. v. la direcțiune.

2. Lista celor prenotați să se pertrac-teze în conferența de începere a anului școlar, în care se va decide definitiv eventuala primire sau respingere.

3. Sub nici o împrejurare să nu se primească în clasa I. comercială un număr mai mare de elevi, decât cel admis de regulament, adică 40 de elevi.

4. Cei neinsinuați până la termenul stabilit în punctul primul, precum și cei ce nu vor prezenta la însinuare atestatele cuate, pot fi primiți la școală numai în cazuri de tot excepționale.

În clasa primă pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot produce atestat de trecere din clasa IV. gimnazială, reală sau civilă, dela o școală publică. La înscrierea tuturor se cere atestat școlar și atestat de botez.

Examele supletorii și de emendare se vor ținea în 1, 2 și 3 Septembrie v. 1917. Ceice vor întârzia atât dela acest examen, cât și dela înscriere, pot fi admiși numai dacă vor dovedi cu certificate demne de credință cauza întârzierii.

Examele de privațiști se vor ținea în 11, 12 și 13 Septembrie v. 1917. Aceștia au însă a se însinua în persoană la direcțiune cel mult până în 10 Septembrie v. 1917.

FOIȘOARA.

Lângă mormântul lui.

Sărmanul meu pretin! Când stau în umbra stejarului bătrân, de lângă cimiterul nostru militar din N., unde tu îți dormi somnul de veci, cugetând la tine, chipul tău draguț îl văd pururea înaintea mea.

O putere magică plutește peste mormântul tău, care mă atrage zilnic la tine. Zilnic dragostea de pretin sincer mă poartă la locul tău de odihnă, pe care azi cresc florile sădite de camarazii tăi.

Da! Tu mi-ai fost drag! În ziua primă, când am sosit la regiment și te-am cunoscut, am legat preținie.

Eram ambii tineri, cu aceleași vederi, cu aceleași dorințe, cu idealuri sfinte.

Dragostea noastră unul față de celalalt ne-a legat inimile pe întreg timpul, ce l-am petrecut laolaltă.

Câte n'aș dori să-ți povestesc! Dar tu, amice dragă, tu azi nu mai ești; iar eu nu mă pot împăca cu gândul, că nu te voi mai vedea! Ca să retrăesc timpul, viața noastră de frați de cruce, cuget zilnic la tine, stând în apropierea mormântului tău.

Nu mă pot despărți de tabloul ultimei noastre întâlniri, când erai încă vesel și sănătos. Ultimele tale cuvinte, salutul tău

din urmă din noaptea aceea luminoasă din Septembrie 1916 îl tot aud încă!

Tu veneai obosit, în fruntea companiei tale, decimată de focul ofensivei a 8-a italiene; iar eu plecasem să-mi cercetez flacăra batalionului al IV-lea așezați în tranșee.

Soartea a vrut, ca chiar în acel moment când cărrile ni se încrucișau, — ne salutase chiar, — un granat italian să suere deasupra noastră, apoi să explodeze, zguduind pământul din apropierea noastră! Cum stam noi lângă oaltă, instinctiv ne-am îmbrățișat, aruncându-ne lângă o stâncă, căutând astfel adăpost contra morții ce plutea în aer!

Îți aud și azi cuvântul blând, cum mă întrebai «ți-e frică, părinte dragă? De acestea o să mai pățești». Mult n'am stat de vorbă! Poftă și timp de povestit noi n'am avut atunci. M'ai întrebat numai ce mai fac și unde umblu noaptea? A urmat apoi o călduroasă strângere de mână și ne-am despărțit!

Lung timp nu ne-am mai văzut apoi. Eu în câteva săptămâni după această întâlnire sunt transferat la un spital de câmp, în dosul liniei noastre de foc.

Când am plecat dela regiment, te-am căutat să-mi iau adio dela tine, dar tu ai fost plecat dimineața la concediul primit pe neașteptate. Avizul l-am primit dela învățătorul Suma, iubitul meu cantor și om de omenie, care azi ca și tine dragă, din cer priviți la noi! Erai fericit atunci; în

sufletul meu mă bucuram că îți petreci acasă bine.

Așteptam cu dor întoarcerea ta, ca să-mi povestești multe, multe.

În timpul când tu ai fost dus, regimentul nostru primise ordin de plecare și s'a depărtat mult de locul unde staționam eu. Reîntorcându-te te-ai depărtat și tu, rămânând revederea noastră iarăși numai dor. De câteori nu-mi propusesem, să te cercetez în noul vostru loc; reținut însă, când de una, când de alta, nu mi-am putut împlini dorința. Nespus de mult mi-ar fi plăcut să te văd și felicit în persoană, când ai fost decorat cu crucea militară primită pentru vitejie. Poate te și căutam, dacă în ultimul moment corespondența ta nu mă avizează că vei fi transferat.

Îți așteptam deci șirele, să văd ce e cu tine și care îți este noua adresă! Trece o săptămână, trec zece zile și tu nu mai scrii. Eram neliniștit pentru tăcerea ta și în sufletul meu am abzis ca să te pot întâlni cât mai curând.

Soartea nemiloasă a vrut însă altfel și eu te-am revăzut, pretine dragă, mai iute decum credeam. Dar vai, ce revedere.

Ofensiva a 10-a italiană se începe. Ne sosesc răniții zi-a zi noapte. În ziua a patra telefonul ne anunță, că în decurs de o oră ne sosește un ofițer grav rănit la cap și piept, care va trebui operat cu grabă. La timp automobilul sosește! Pe targă zace ofițerul! Fața lui era acoperită cu o ba-

tistă fină. Fața i se descopere, când Dumnezeu! mai mult nu am putut zice, o mână nevăzută îmi strângea gâtul, și lacrimi ferbinti mi-au năpădit vederea. Acel grozav rănit erai tu!

Acum am înțeles de ce nu mi-ai scris. Tu ai vrut să mă surprinzi, — fiind iarăși pe frontul din apropierea mea. Ai vrut să vii la mine, sunt convins de aceasta. Surprinderea de față îmi e prea dureroasă.

Tu asemenea m'ai recunoscut; ți-ai ridicat dreapta. Voiam să-ți vorbesc, să te întreb în ce nenorocire ai ajuns, dar medicii m'au oprit! Îți trebuia liniște perfectă, rana din piept îți sângera prea tare.

Ai fost operat cu cea mai mare grijă. Nu m'am mișcat de lângă tine. Operația la piept a succedat splendid și ai fi scăpat cu viață, dacă n'ar fi fost și creierul vulnerat!

Operația la rana dela cap a fost de tot grea și ne temeam de grave complicații. Noaptea o ai petrecut în somnul narcotic foarte neliniștit! Cum stam lângă tine, îți priveam trăsăturile feții, voind par' că să-ți cetesc din somn viitorul ce te așteaptă!

Dimineața o așteptam cu nerăbdare. Tu te-ai trezit la 7 ore. Sosesc în acest timp și medicii! Te întreabă unul, cum te simțești. Tu nu-i răspunzi nimic, ci privești în gol, lung, lung și fără înțeles. Soartea ți-a fost deci pecetluită; de complicația temută tu n'ai putut scăpa.

Didactrul și taxele școlare sunt:

1. Taxa de primire 10 K.
2. Diverse taxe de înscriere 68 K.
3. Didactru 60 K.
4. Taxa de examen privat 83 K.
5. Taxa examenului de maturitate 32 K.
6. Taxa examenului de diferență 123 K.

Elevii de confesiuni streine decât cea greco-orientală și greco-catolică română, precum și cei din țări streine, plătesc toate taxele duble.

Toți acei elevi, cari doresc să fie scutiți de didactru, vor înainta până cel mai târziu în 30 Septembrie v. pentru semestrul I. și până cel mai târziu în 28 Februarie v. Pentru semestrul II., direct la eforia școlară, petiții speciale înzestrate cu atestate de paupertate, respective în caz de avere cu extras dela cartea funduară și cu testimoniu sau cu conduita școlară. Petițiunile înaintate după aceste termene nu se vor lua în considerare. Acei școlari, cari n'au din studii cel puțin nota «Bine» și moralitatea «bună», nu vor fi scutiți de didactru.

Scutiri se pot face absolut numai dela plățirea didactrului școlar. Celelalte taxe sunt obligați să le plătească toți școlarii, fără deosebire, și dela plățirea acestora nu poate fi nimenea dispensat, sub nici o împrejurare.

Didactrul și taxele școlare arătate se achită la cassa Eforiei școlare în chipul următor:

1. Până la 5 Septembrie v. toate taxele laterale; fără plățirea cel puțin a acestor taxe nici un elev nu va fi înscris.
 2. Jumătate din suma didactrului se va plăti până cel mai târziu la 31 Decembrie v.
 3. A doua jumătate a didactrului se va plăti până cel mai târziu la 31 Martie v.
- Acei școlari, cari nu vor achita didactrul până la termenele arătate, vor fi îndepărtați din institut și despre această îndepărtare, va fi încunostințat părintele, tutorul sau îngrijitorul respectivilor elevi. Restanțe sau amânări de plată nu se admit.

Fiecare elev e dator a avea la începutul anului școlar toate cărțile necesare, *nouă și în bună stare*, deoarece legile școlare opresc traficul de cărți și revizite și folosirea de cărți vechi și necorăspunzătoare. Cărțile vor purta viza institutului alături cu numele elevului.

Pentru orice informațiuni mai detaliate părinți și tutorii școlarilor să se adreseze la direcțiune.

Direcțiunea.**Răsboiul.**

13 August n.

Frontul dela *ost*. La gruparea de trupe a lui Mackensen, regimente germane au luat cu asalt localitatea Panciu, apărută cu îndârjire, și au scos pe dușman din pozițiile dela sudvest de această localitate. Contraatacurile dușmane la Galați și la Focșani au rămas fără rezultat. Trupele de sub comanda Arhiducelui Iosif stau în lupte pe ambele maluri ale râului Slanicu, în fața capului de pod dela Ocna. Dușmanul își potenează rezistența cu contraatacuri desparate. Trupele principelui Leopold de Bavaria au respins încercările rusești de

înaintare. La frontul italian au fost atacuri dușmane săvârșite din aeroplane, în Balcani n'a fost nimica deosebit. Frontul dela *vest*. La trupele de sub comanda principelui de coroană Rupprecht spre seară s'a potențat activitatea artileriei dușmane, în Flandria, dar artileria germană a răspuns cu succes și a spart trupele engleze, cari stăteau gata de atac. Au stat sub foc viu de artilerie și trupele comandate de moștenitorul de tron german, unde francezii au îndreptat atacuri, dar au fost respinși.

14 August n.

Frontul dela *ost*. La vest dela Panciu, în România, trupele aliate atacând au câștigat de nou teren. La sud dela valea Ojtușului și la vest dela Ocna, dușmanul a încercat zadarnic să schimbe situația de război cu contraatacuri. La frontul italian au fost nimicite alte patru aeroplane dușmane. Italienii au aruncat bombe asupra localității Assling. Stricăciuni nu s'au făcut. La frontul dela *vest* dușmanii aliați pregătesc atacuri mari. În Flandria focul a fost spre seară iarăși de o vehemență mare, încercările forțate de recunoaștere ale dușmanului s'au prăbușit însă în fața liniilor germane. Englezii au fost scoși din o parte de pădure. La Artois activitate potențată de luptă. Germanii au făcut aci mai mulți prizonieri. Erau portughezi. Pe celelalte locuri, la frontul acesta, atacurile dușmane au fost respinse de germani. În luptele aeriene germanii au nimicit 9 aeroplane și două baloane dușmane. Comunicatul german dela frontul *ostic* ne mai spune, că la frontul principelui Leopold de Bavaria n'a fost activitate mai mare războinică, la frontul arhiducelui Iosif, dela Troțuș la sud, dușmanul cu contraatacuri puternice vrea să împedecă cucerirea noastră de teren, la Ojtuș și Casinu atacurile vehemente dușmane au fost respinse, la Panciu au fost lupte nouă, cu atacuri zadarnice dușmane și cu pierderile cele mai mari pentru dușman, între Susita și Putna dușmanul, care se apără cu îndârjire, a fost împins în munți, la Siret trupele noastre au făcut prizonieri și au pus mâna pe pradă, iar la Dunăre activitatea războinică e iarăși începută.

15 August n.

La vest dela Focșani, frontul răsăritean, s'au continuat luptele cu succes și trupele aliate au cucerit un cap de pod și un sat lângă Panciu. Pe la Negriștea Savoia diviziunile rusești și românești au fost silit să se retragă din pozițiile cucerite cu câteva săptămâni mai înainte cu mari jertfe. La Ocna atacuri mari dușmane, dar au fost respinse. Am luat dela dușmani peste 3000 de prizonieri și mai multe tunuri. La sud-est dela Tarnopol o încercare de înaintare a rușilor, cu automobile pancerate, a eșuat. La frontul italian aviatorii noștri au nimicit de nou cinci aeroplane dușmane și au aruncat bombe cu succes asupra arsenalului din Veneția, făcând stricăciuni. La frontul dela *vest* luptele mari și grele decurg în favorul germanilor. În contra trupelor engleze germanii au deschis în Flandria un foc energetic, încât abia spre seară s'au putut reculege, când apoi au început de nou atacul cu toată vehemența. La frontul principelui de coroană german au atacat mai de multeori francezii, după pregătiri făcute din partea artileriei, dar au fost respinse toate atacurile lor.

glasul meu vibra toată durerea ce-mi cuprindea întreaga-mi ființă! După obiceiul strămoșesc am orânduit toate. În cuvântul meu de adio am spus adunării, cine-mi este acela pe care eu, pretinul lui de cruce trebuie să-l dau azi pământului rece.

Din ochii plini de lacrimi a camarazilor tăi am cetit amice, că și ei înțeleg durerea inimii de pretin!

Prohodul se sfârșește. Aruncă fiecare o mână de fărâncă pe cosciugul tău, ne depărtăm apoi, ca să lăsăm loc altui convoi, ce-ți aduce tovarăș la somnul tău de veci!

Lungi șire de cruci împistritează de atunci cimiterul nostru.

Dintre morminți al tău îmi este cel mai cunoscut, la care pribegesc zilnic, cum am făcut și azi! Tu dormi în pământ străin. Măicuța-ți nu-ți plânge la mormânt. Pe crucea ta de lemn scumpa ta *Elă* nu-ți poate pune cunună de flori, crescute în grădinița ei atât de dragă ție!

Esti însă mai fericit ca cei mulți de lângă tine!

Tu ai pe cineva aici, care-ți depune zilnic pe mormântul tău dragostea de pretin, cel mai sfânt prinos!

Ioan Dăncilă,
preot ort. rom.

NOUTĂȚI.

Biserica noastră la Monarhul. Primim informația, că Luni în 20 August, se va prezenta biserica noastră ortodoxă română în fața Maiestății Sale, Regelui Carol, în palatul regal din Buda, prin o deputațiune mai numeroasă, condusă de Excelența Sa, Mitropolitul *Vasilie Mangra*.

Fără festivități. Dorința Maiestății Sale Monarhului nostru Carol este ca, din prilejul zilei natale dela 17 August și a onomasticeii din 4 Noemvrie, să nu se facă nici un fel de festivități împreunate cu spese. Exprimarea acestei dorințe preainalte dovedește din nou îngrijirea părintească a suveranului, în timpuri de grea cumpănă, pentru popoarele credincioase ale monarhiei.

Ziua Monarhului. Orașul nostru e frumos pavoazat, din prilejul zilei nașterii Maiestății Sale, Monarhului. Muzica militară a parcurs stradele principale ale orașului aseară și azi dimineață, cântând marșuri frumoase, iar când se tipărește foaia noastră se țin servicii divine la toate bisericile.

Fundațiunea Gozdu. Reprezentanța fundațiunii Gozdu e convocată pe 21 August la Budapesta, pentru rezolvarea afacerilor curente. Ședințele ei vor fi prezidate și conduse de Excelența Sa, Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit *Vasilie Mangra*.

Sanționare. Numărul mai nou al Monitorului oficial conține și sancționarea legii despre înființarea ministeriilor nouă fără portofolii.

Pentru sufragiul universal. Kristoffy, fost ministru de interne în guvernul lui Fejervári, fusese învinovățit, că a luat ca teva sute de mii coroane dela o societate, care avea să instaleze o casă de joc pe insula Margareta. Fostul ministru a publicat acum un proces verbal, din care se constată, că banii aceia au fost întrebuințați în scop de propagandă pentru sufragiul universal.

Concedierea glotașilor. Pe temeiul unui ordin preainalt dela 7 August a. c. au să fie concediați glotași contingentelor din 1866 și 1865 și ai contingentelor mai vechi. Concedierea are să se facă îndată, cel mai târziu până în 15 Sept. a. c.

Alegere de deputat. Alegătorii cercului dela Nyiregyháza și-au dat voturile în unanimitate ziaristului Ladislau Fényes, ales deputat Luni, în 13 August a. c., fără contra candidat. Noul deputat, în răspunsul dat prezidentului electoral care-i predase mandatul, a zis și următoarele: «Țara întreagă apără patria aceasta; prin urmare *fiecare cetățean* trebuie să aibă drept egal și puțința de-a se susține. Tot omul, care trăiește în țara aceasta și își face datoria, să-și aibe munca, pacea și dreptul său».

Prigoniri. Știri din Atena spun, că Venizelos prigonește fără milă pe toți funcționarii și ofițerii credincioși regelui. De prigoniri au parte și toate societățile grecești antirepublicane.

Banii și însuflețirea. Ziarul din Berlin *Nationalzeitung* primește știrea: În Petrograd s'a format *Liga datoriei militare*, întemeiată de prezidentul dumei Rodzianco, revoluționara Vera Sasulici, scriitorul Leonida Andreiev și socialistul Plehanov. Pentru cheltuielile de agitare ale ligei au contribuit: ambasada engleză o jumătate de milion livre sterling, ambasada americană trei milioane de dolari. La adunarea de constituire a vorbit și ministrul prezident Kerenski și a osândit spiritul militaresc german (pe care însă, la caz de trebuință, îl urmează și Kerenski).

În contra domniei din India. Liga mohamedană indică din Calcuta a ținut un congres, la care au luat parte cam o mie de persoane. În ședința congresului s'a dat expresiune unei mari nemulțămiri în contra domniei engleze din India. Liga a hotărât să pretindă instituirea unui guvern independent al Indiei și sistarea prigonirilor îndreptate împotriva mohamedanilor de acolo. După aceasta congresul și-a manifestat simpatia pentru mohamedanii de pe câmpul de luptă dela Afganistan. Atunci poliția și autoritățile militare au intervenit și au dizolvat congresul. Dizolvarea a fost urmată de mari demonstrații și turburări, în care numeroși manifestanți au rămas morți sau răniți.

Modul de viață al colonelului Romanov. Corespondentul din Rusia al ziarului parizian *Oeuvre* comunică mai multe amănunte

despre traiul de acum al fostului țar. În odaia de dormit a lui Nicolae Alexandrovici Romanov arde lampa toată noaptea, căci altfel nu poate să doarmă. Barba i-a încărunit de tot, omul își face impresia de moșneag. Despre politică nu vorbește niciodată, conform promisiunii date lui Kerenski. La amiază se întâlnește cu soția sa, cu care schimbă cuvinte despre lucruri fără importanță. Masa este dintre cele mai simple: supă, carne, legumă și poame. Cei ce se adresează fostului suveran, îi zic «*Colonelul Romanov*». Kerenski însă știe, că numele acesta este urgisit pentru omul care și-a pierdut tronul; de aceea nu-i zice «Colonelul Romanov», ci Nicolae Alexandrovici. Acesta, la rândul său, îi răspunde cu: Gospodin Kerenski. Numai două ziare primește că le citească: *Rieci* și *Novoe Vremea*. La 9 ore Nicolae Alexandrovici se culcă și la 4 $\frac{1}{2}$ se scoală; după dejun lucrează în grădina până pe la 10 ore.

Teatru cinematograf. La *Bioscop Apollo* se dau interesante reprezentații, în fiecare zi. Și anume: în zile de lucru la orele 6 $\frac{1}{2}$ și 8 $\frac{1}{2}$ seara; în zile de Duminică și sărbători la orele 4, 6 $\frac{1}{2}$ și 8 $\frac{1}{2}$ seara. — Programa de Vineri și Sâmbătă, în 17 și 18 August: *Oaspele simpatic*, comedie în 3 acte; *Oameni slabi*, dramă în 4 acte, iar în 19 și 20 August se va juca *Alibi*, unul dintre filmele cele mai bune.

Cărți și reviste.

Catolicismul în Moldova în secolul al XVII-lea. Studiu de Romul Căndea, profesor de teologie. Retipărire din Anuarul al XXXIII-lea al Seminarului Andreian din anul 1916—1917. Sibiu, 1917. Tipografia Arhidiecezană. — O broșură de 68 pagini, scrisă pe temeiul documentelor culese în mare parte de autor în arhiva statului din Viena.

Condițiuni de primire

în școala civilă de fete a Asociațiunii și în internatul acesteia.

(Conform decisiunii On. Comitet central al Asociațiunii, dtdo 28 Iulie n. 1917).

În clasa I a școalei civile de fete se primesc eleve:

- a) care arată prin *extras din matricula botezaților ori dela forul civil*, că au împlinit cel puțin vârsta de 9 ani și
- b) dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes IV clase elementare (poporale sau primare).

În celelalte clase ale școalei civile de fete se primesc eleve, care dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare la școale de asemenea categoriei.

Fără asemenea atestat, sau pe lângă atestat de clasa V ori VI dela școala elementară poporală, se pot primi eleve în oricare clasă a școalei civile, ce corăspund vârstei elevei, numai pe baza unui *examen de primire*, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școalei, în sensul ordinațiunii ministerului regesc-ungar de culte și instrucțiune publică, dtdo 11 August 1887, Nr. 29,000. Examenul de primire e scutit de taxă.

Elevele, care se înscriu întâiadată, *au să aducă atestat școlar, extras din matricula botezaților ori dela forul civil, și certificat de revaccinare*.

În cursul complementar (supletor), organizat și pentru trebuințele școalei de menaj și împreunat cu școala civilă de fete a Asociațiunii în sensul §-lui 6 din statutul de organizare al școalei, se primesc eleve care au absolvat patru clase civile (secundare). Se primesc și eleve care au absolvat numai două clase civile, ori numai școala poporală, dacă au trecut de 15 ani.

Înscrierile pentru anul școlar 1917/18 se pot face din 1—6 Septembrie 1917 *stil nou*.

Examenul de corecție se țin în 3 Septembrie 1917 st. n. la 8 ore a. m. cu elevele care s'au anunțat la direcțiune.

În 4 Septembrie 1917 st. n. la 8 ore a. m. se țin *examenul de primire*, iar în 5 Septembrie se încep prelegerile regulate.

Elevele plătesc următoarele taxe:

- Taxa de înscriere (odată pentru totdeauna) 4 cor.
- Taxa fondului de pensie 8 cor.
- Didactru anual 50 cor.
- Taxa de întreținere în internat 1000 cor.
- Pentru spălatul rufelor, farmacie etc. (lunar) 15 cor.

Taxa pentru pian, 2 ore pe săptămână (afară de orele de exercițiu), pentru o elevă singură: 20 cor.¹ pe lună; pentru două eleve împreună: 10 cor. pe lună de elevă. (Notele pentru pian: exerciții, etude, sonatine, piese etc., după care au urmat instrucțiunea în anul din urmă, să le aducă cu sine).

Ceasurile îți erau numărate. Rana dela cap ți-a fost cauza morții.

Priveai la mine, dar nu mă mai cunoșteai.

Teribile au fost aceste momente! Ce nu mi ai fi spus tu! Dorințele sufletului tău, tu le-ai dus cu tine. Ți-a fost imposibil să mi le comunici. Ce să spun măicuții tale când o întâlnesc? Și «*ei*» ce să-i răspund, sărmaneii fetițe?

Catastrofa se apropie cu pași repezi. Îți aprind luminarea, și lăcrămând îmi iau patrafirul! Mă rog lui Dumnezeu să-ți ușureze chinul, și să-ți deslege în pace sufletul de trupu-ți fără simț. E tăcere; o liniște mormântală. Tu mai zimbești odată, iar eu plângând îți închid pleoapele negre ce ți-au incuiat lumina ochilor tăi frumoși acum pe vecinicie!

Simțesc și azi durerea ce mi-a cuprins sufletul, văzându-ți trupul tinăr fără de viață!

Timpul îngropăciunii sosește! Te mai privesc odată, îți acoper apoi fața cu batică ce o ai ai avut suvenire dela măicuța ta prea dulce. Cosciugul se încheie.

Înmormântarea ți-a fost splendidă. Amice dragă! Mi-am dat toată silița să fi petrecut la locu-ți de odihnă cu demnitate, cu onorul cuvenit! O deputație dela noul tău regiment îți încunjura sicriul.

Flăcăi voinici te-au purtat pe umăr până la mormânt. Ce să zic de mine? În

Pentru *limba franceză* (obiect facultativ): 3 cor. pe lună.

Aceste taxe se plătesc *anticipativ*, în patru sau în două rate, și se socotesc dela 1 Septemvrie. — P. T. părinți ai elevelor sunt rugați a se prezenta la timp pentru înscriere, în interesul învățământului și a ordinii institutului.

Spesele particulare ale elevelor interne (pentru cărți, material de scris, de semn, lucru manual, etc.) se poartă separat, cu dare de seamă la finea fiecărei luni.

Toate taxele se plătesc direcțiunii școlare. În caz de repășire în decursul anului, din orice cauză, *didactul și taxa internatului* se plătesc pe întreg pătratul de an școlar, în care se anunță repășirea.

Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumoase lângă parcul orașului și e provăzut cu apeduct, baie proprie și lumină electrică, în cele mai bune condiții *igienice*.

Elevale din internat au și ore de conversație, la timp anumit, în limba franceză, maghiară și germană, după trebuință. Ele se prepară și învață lecțiile sub conducerea profesoarelor și a guvernantelor.

Elevale care voesc să fie primite în internat, (pentru școala civilă sau elementară, ori pentru vre-o preparandie din loc), să se anunțe de timpuriu și să aducă cu sine: o saltea, un covor la pat, 2 perini, 4 fețe de perini, o plapomă sau fol de cooperit, 4 ceasfuri (lințolii, lepedeie), 6 ștergare, 6 servete, apoi perie de dinți, săpun și 2 piepteni. Afară de acestea rufele sau albiturile trebuincioase, câte 1/2 duzină din fiecare, o haină de vară și una de eamnă, două fuste de lustre (jupon) și două de flanel, ciorapi, batiste (marămi) câte o duzină, o umbrelă (cort) și încălțăminte. În decursul anului vor primi în internat 2 sorte uniforme, o pălărie de vară și una de eamnă, care se fac aici cu prețuri moderate.

Nagyszeben (Sibiiu), în Iulie 1917.

Direcțiunea școlai.

Ad Nr. prot. 584/917. (149) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la mai jos semnatele școli confesionale rom. din protopresbiteratul Clujului, prin aceasta se deschide concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român», și anume:

1. **Bedeciu**, salariu anual 1000 coroane dela popor, cvartir liber în edificiul școlai și 20 cor. relut pentru grădină de legume. Restul de salariu se va întregi cu ajutor dela stat.

2. **Bontida**, salariu anual 800 cor. dela popor, cvartir în edificiul școlai cu grădină de legume. Restul de salariu se va întregi cu ajutor dela stat.

3. **Mănăsturul român**, salariu anual 600 cor. dela popor, cvartir liber în edificiul școlai cu grădină de legume și lemne de foc pentru încălzit. Restul de salariu se va întregi cu ajutor dela stat.

4. **Muntele rece**, salariu anual 600 cor. dela popor, cvartir liber în edificiul școlai cu grădină de legume și lemne de foc pentru încălzit. Restul de salariu se va întregi cu ajutor dela stat.

5. **Nadișul român**, salariu anual de 400 cor. dela popor, cvartir liber în edificiul școlai, 20 cor. pentru grădină de legume și 12 cor. pentru lemne de foc. Restul de salariu se va întregi cu ajutor dela stat.

6. **Rogojel**, salariu anual 800 cor. dela popor, 200 cor. ajutor dela Consistor, cvartir liber în edificiul școlai cu grădină de legume și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, au a-și așterne suplicile, conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu până la termenul sus indicat și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la sfânta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântările bisericesti și a fi cunoscut de popor.

Învățătorul ales va fi îndatorat, ca pe lângă prevederea instrucțiunii în școală, să instruiască elevii și în cântările bisericesti, și să-i conducă în Dumineci și sârbători la sfânta biserică, ca să cânte cu ei la sfânta liturgie.

Se notează, că dacă întregirea dela stat se va denega din vina învățătorului, comuna bisericască nu garantează întregirea recerută, iar cuincuenalul îl asigurază numai după împlinirea celor cinci ani la această școală.

Cluj, la 26 Iulie 1917.

Oficiul protopresbiterat rom. gr.-or. al Clujului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Tulin Roșescu,
protopop.

Nr. 192/917.

(120) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului al II-lea, nou sistemizat, de învățătoare la școala confesională rom. din **Balsa**, prin aceasta se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Cu postul acesta sunt împreunate următoarele beneficii:

- salariu fundamental dela parohie 100 coroane;
- relut de cvartir 240 coroane;
- relut de grădină 20 coroane;
- restul de salariu dela 100 cor. în sus e votat dela stat sub Nr. 25,735/1915 VII. și se va asemna pe baza documentelor alese.

La alte îndatoriri parohia nu se obligă.

Se cere ca învățătoarea să poseadă bine limba maghiară în vorbire și în scris, pentru a nu fi excepționată la asemnarea salariului dela stat. — Să propună lucrul de mână dela clasa II în sus.

Reflectantele să se prezinte în comună înainte de alegere, pentru a se face cunoscute.

Cererile de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu în termenul deschis.

Geoagiu (Algyógy), la 8/21 Iulie 1917.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. rom. al Geoagiului în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Popovici,
protopop.

Nr. 278/917.

(148) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător în comuna **Orăștioara de Jos** (Alsóvárosfő), tractul protopresbiterat al Orăștiei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1200 coroane, și anume: 400 coroane dela comuna bisericască, iar restul de 800 coroane dela stat.

Grădină, cvartir și lemne în natura.

Învățătorul ales este obligat, pe lângă prevederea instrucțiunii cu elevii de toate zilele, a-i conduce la biserică spre a cânta răspunsurile liturgice în Dumineci și sârbători.

Doritorii de a ocupa acest post, vor avea a prezenta rugățile lor provăzute cu documentele recerute la oficiul protopresbiterat din Orăștie-Szászfő, iar concurenții să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică, spre a-și arăta aptitudinea în cântări și a face cunoștință cu poporul.

Orăștioara-de-Jos, la 22 Iulie 1917.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al tractului Orăștie în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa,
protopop.

Nr. 330/1917.

(145) 2—3

Concurs.

Pentru îndeplinirea posturilor învățătoarești dela școlile conf. ort. rom. din comunele mai jos însemnate, tractul protopresbiterat al Mercurei, se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

1. **Ludoșul mare**, salariu 600 coroane dela biserică și restul dela stat, relut de cvartir 50 cor., de grădină 20 cor.

2. **Rod**, salariu 1200 cor. dela biserică, cvartir în natură respective relutul legal, de grădină 20 cor.

3. **Spring**, salariu 650 cor. dela biserică, restul se va cere dela stat pe baza documentelor celui ales. La caz că statul nu ar da întregirea legală, nou alesul învățător nu-și poate formula drept decât asupra celor 650 cor. dela biserică prin repartiție. — De cvartir se va îngriji biserică, grădină 1/2 jug. Teologii și cei cu cunoștințe muzicale vor fi preferați. Cel-ce ar forma cor bisericesc, poate reflecta la o remunerație de 50 cor.

4. **Tău**, salariu 800 cor. dela popor, restul se va cere dela stat; dar la caz să nu succedă întregirea legală, biserică nu se obligă la mai mult. Cvartir în natură și lemnele de foc necesare.

5. **Păuca**, salariu 600 cor. din repartiție și restul se va cere dela stat neobligându-

se comuna a solvi în caz de nesucces. Cvartir și grădină în natură.

6. **Broșteni**, salariu 600 cor. dela popor, restul se va cere dela stat, iar dacă cererea n'ar avea rezultat, parohia nu se obligă a-l întregi după lege.

Cei aleși în aceste posturi sunt datorii a ținea strună lângă cantori atât la utrenie, cât și la liturgie dând răspunsurile liturgice cu copiii de școală sau cu adulții.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare să se adreseze oficiului protopopesc în Szerdahely — Mercurea — în termenul indicat mai sus, având concurenții a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică, pentru a-și arăta dexteritatea în cântările bisericesti, dat fiind, că dacă nu se vor prezenta, nu vor fi luați în combinațiune.

Mercurea, la 23 Iulie 1917.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al tractului Mercurea, în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Avr. S. Păcurariu,
protopresbiter.

Nr. 314/1917 prot.

(144) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala elem. gr. or. română din **Hașfalău** (Hejjasfalva) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele:

- Salariu de 1200 coroane.
- Cvartir corăspunzător în edificiul școlai.
- Un pătrar de jug. grădină.

Învățătorul ales este obligat a prevedea instrucțiunea elevilor de toate zilele și a celor de repetițiune, a conduce în Dumineci și sârbători elevii la biserică și a cânta la sfânta liturgie.

Concurenții să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterat, și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică spre a-și arăta aptitudinea în cântări.

Sighișoara (Segesvár) 22 Iulie 1917.

Oficiul protopresbiterat gr. or. român al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan,
protopop.

Nr. 266/1917.

(146) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala gr. or. română din comuna **Peleş**, protopresbiteratul Câmpeni, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salariu de 1200 coroane, din cari 600 cor. dela popor, iar restul din ajutorul dela stat votat deja, și cvartir în natură.

Învățătorul ales e dator a prevedea învățământul și în școala de repetiție, a conduce în Dumineci și sârbători elevii la biserică, și a cânta cu ei la sf. liturgie.

Concurenții își vor înainta rugățile instruite conform legii, la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul deschis și să se prezente în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserică pentru a face cunoștință cu poporul.

Câmpeni, 24 Iulie 1917.

Oficiul protopresbiterat gr. or. român al Câmpenilor în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu,
protopresbiter adm.

Nr. 5129/917 Epit.

(141) 3—3

Publicațiune.

În urma concluziunii consistorului arhidiecezan dat la 18 Aprilie a. c. sub Nr. 1769 Epit., se fixează termen pentru vânzarea în licitațiune publică a casei fundațiunei Mihail Cirlea din Abrud (foaia fund. Nr. 1219 A + Nr. ord. 1 Nr. top. 815/2 Nr. foaiei 30/a) pe ziua de **Marți 11 Septemvrie nou, orele 3 p. m.**

Licitațiunea se va ținea în Sibiiu, în cancelaria consistorului arhidiecezan, biroul presidial din strada Măcelarilor Nr. 45, parter.

Oferte în scris nu se primesc.

Prețul de strigare e 20,000 coroane; sub acest preț casa nu se vinde. Oferenții trebuie să depună în bani gata 2000 coroane vadiu.

Consistorul își rezervă dreptul a primi ori care din ofertele făcute, eventual a respinge pe toate.

Oferentul, ofertul căruia va fi primit, e dator a plăti întreg prețul de cumpărare în timp de 8 zile dela primirea avizului despre acceptarea ofertului său. Nesatisfăcând acestei îndatoriri, licitația își perde valoarea și oferentul perde vadiul depus.

Cheltuelile contractului, intabulării, precum și taxa de transcriere privește pe cumpărător.

Condițiunile amănunțite de vânzare se pot vedea la consistorul arhidiecezan.

Sibiiu, la 22 Iulie (4 August) 1917.

Consistorul arhidiecezan.

Publicare de licitațiune.

Pe baza concesiunei avute dela Prea Venerabilul Consistor arhidiecezan, precum și pe baza concesiunei din partea forurilor silvanale, pădurea bisericii gr. or. rom. din **Orești** și a bisericii gr. cat. din **Belioara**, aflătoare în hotarul comunei Poșaga de sus (Felsőpodszága) pretura Trăscău, comitatul Turda-Arieș, se vinde prin licitațiune publică. Pădurea sus numită e în partea cea mai mare de stejar, foarte puțin fag.

Prețul strigării e de 5515 coroane și se va da prin contract plus oferentului.

Licitațiunea se va ținea în 22 August n. la orele 10 a. m., la cancelaria comună din Poșaga de sus.

Cei ce vor lua parte la licitațiune, au să depună vadiu de 520 coroane.

Deslușiri mai detaiate se pot afla la oficiul parohial din Orești, la oficiul silvanal din Turda și la oficiul silvanal din Câmpeni în orele oficioase.

Ofertele închise nu se iau în considerare.

Poșaga-de-sus (Orești), la 22 Iulie n. 1917.

Ioan German m. p.,
preot gr.-or. rom.

2—3 (147)

! ! Zugrav ! !

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștința Onoratului public, că după o praxă de mai mulți ani devenind măestru, primesc tot felul de lucrări de zugrăvit, pe cari le execut după cele mai nouă modele, precum și lucrări la *pictarea de biserică*.

Când aduc aceasta la cunoștința Onoratului public, îl rog totodată pentru binevoitorul sprijin.

Cu deosebită stimă:

Nicolae Dumitru
Sibiiu, Kempelgasse Nr. 22.

3—3 (138)